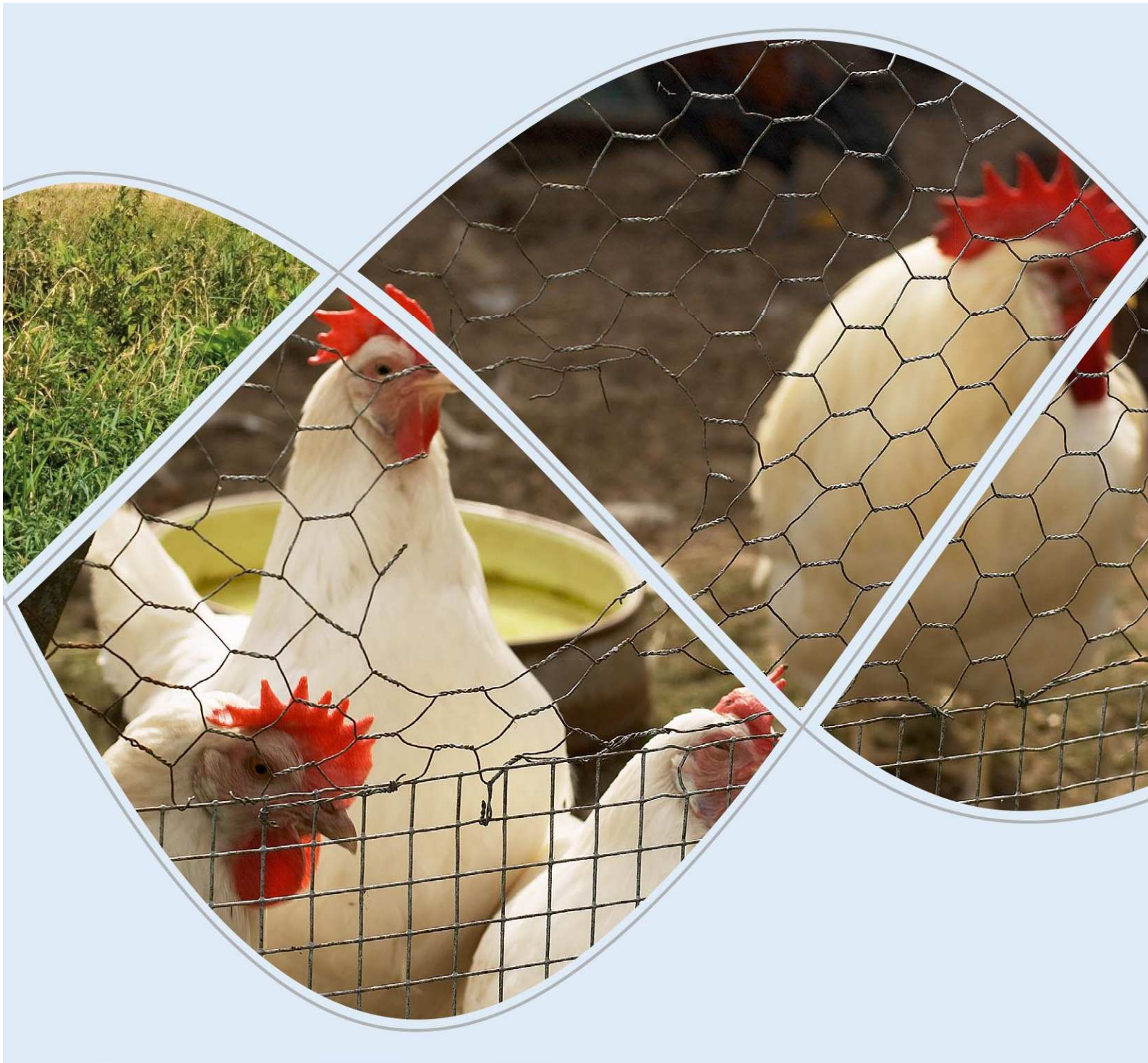

Miljøgodkendelse

Udvidelse af husdyrproduktion med kyllingeproduktion

Sdr. Lourupvej 38, 6690 Gørding

24.5.2017

Teknik & Miljø
Esbjerg Kommune

ESBJERG KOMMUNE

Natur & Vandmiljø

Torvegade 74

6700 Esbjerg

Telefon: 7616 1616

E-mail: miljo@esbjergkommune.dk

Web: www.esbjergkommune.dk

Sag nr.: 17/2179

Sagsansvarlig: Anli

Copyright: Alle kort og luftfoto: copyright DDO ®, ©COWI

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	4
GODKENDELSE TIL UDVIDELSE OG DRIFT AF HUSDYRPRODUKTION	5
EJENDOMS- OG BEDRIFTSOPLYSNINGER	5
FORUDSÆTNINGER OG VILKÅR.....	6
Vilkår for husdyrbrugets anlæg.....	6
Generelle vilkår	9
RETSBESKYTTELSE OG REVURDERING.....	10
MEDDELELSESPLIKT – ANLÆG OG AREALER.....	11
ØVRIGE FORHOLD.....	11
OFFENTLIGGØRELSE.....	11
KLAGEVEJLEDNING	12
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	13
INDLEDNING	13
BESKRIVELSE OG VURDERING AF ANSØGNINGEN.....	13
Husdyrbrugets beliggenhed.....	13
Dyreholdets størrelse	15
Driftsbygninger.....	15
Foder	18
Gødningsproduktion	18
Udbringningsarealer	19
Energi- og vandforbrug.....	19
Råvarer og hjælpestoffer	19
Affald	20
Spildevand/restvand	20
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.....	21
Lugt	21
Støj og transport	22
Støv, fluer og skadedyr	24
Lys.....	24
Driftsforstyrrelser og uheld	24
Landskab og kulturmiljø.....	26
HUSDYRBRUGETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD.....	29
Ammoniakpåvirkning af naturområder.....	29
Nitrat og fosfor til overfladevand – marine områder, vandløb og søer	35
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	35
Nitrat til grundvand - nitratfølsomme vandindvindingsområder.....	36
BEDST TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT).....	36
OPHØR	42
ALTERNATIVE MULIGHEDER	42
BEMÆRKNINGER I FORBINDELSE MED INDLEDENDE ANNONCERING AF DET ANSØGTE PROJEKT	42
HØRING	43
SAMLET VURDERING	43
BILAG 1	44

Indledning

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af husdyrproduktionen på Sdr. Lourupvej 38, 6690 Gørding i Esbjerg Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Esbjerg Kommune har udarbejdet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår.

Ansøgningen om miljøgodkendelse har været offentliggjort på Miljø- og Fødevareministeriets Digital MiljøAdministration (www.dma.mst.dk) den 20. januar 2017 til 3. februar 2017.

Offentligheden har hermed haft mulighed for at komme med forslag og bemærkninger til projektet, samt anmode om at få tilsendt udkast til afgørelse når denne foreligger. Kommunen har i forbindelse med annonceringen ikke modtaget bemærkninger til projektet.

Forslaget til miljøgodkendelse har været i offentlig høring i perioden fra den 11. april 2017 til den 23. maj 2017. Kommunen har i forbindelse med høringen modtaget bemærkninger fra naboen Martin S. Kulmbach. De indkomne bidrag, og Esbjerg Kommunes bemærkninger til disse, fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering side 43.

Godkendelse til udvidelse og drift af husdyrproduktion

Esbjerg Kommune har afgjort, at husdyrbruget på Sdr. Lourupvej 38, 6690 Gørding kan udvides som ansøgt.

Godkendelsen omfatter

- En udvidelse af dyreholdet fra 6 ammekøer (400-600 kg), 20 småkalve, tung race (4-6 mdr.), 8 småkalve, jersey (4-6 mdr.), 158 opdræt, tung race (6-22 mdr.), 61 opdræt, jersey (6-22 mdr.) til 488.000 slagtekyllinger (35 dage), 6 ammekøer (400-600 kg), 20 småkalve, tung race (4-6 mdr.), 8 småkalve, jersey (4-6 mdr.), 158 opdræt, tung race (6-22 mdr.), 61 opdræt, jersey (6-22 mdr.). Dette svarer til en udvidelse fra 101,2 dyreenheder til 262,8 dyreenheder.
- Etablering af en kyllingestald på ca. 2.959 m² (25,25 m x 117,2 m). Der vil senere blive opsat en 6 m bred veranda i hele staldens længde i alt 3.663 m². Desuden etableres et vægtrum på 6 m² og 48 m² forrum ved den vestlige facade.
- Etablering af 1.365 m² halmlade (30 m x 45,2 m) øst for korn- og foderladen.
- Etablering af 3 stk. glasfibersiloer á ca. 63 m³ (Ø 3 m, højde 9 m) ved den vestlige facade af kyllingestalden.
- Etablering af 3 stk. stålsiloer til hvede á ca. 163 m³ (Ø 4 m, højde 13 m) ved den vestlige facade af kyllingestalden.
- Etablering af 500 m² plansilo til ensilage (10 m x 50 m) vest for korn- og foderladen.
- Opstilling af halmfyr ca. 22 m² (4,5 m x 4,9 m) nord for den nye halmlade.
- Etablering af 20 m³ samletank for vaskevand fra de nye stald.

Godkendelsen meddeles efter § 12 stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, idet Esbjerg Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen, herunder drift af husdyrbrugets anlæg samt udspretningsarealer.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ejendoms- og bedriftsoplysninger

Godkendelsen gives til husdyrbruget beliggende Sdr. Lourupvej 38, 6690 Gørding, matrikel nr. 5a m.fl. Lovrup By, Gørding. Ejendomsnummeret er 5610309165. Bedriftens CVR nr. er 38520822 og CHR nr. er 44103. Husdyrbruget ejes af I/S Gammelbro, c/o Jesper og Kurt Bennedsen, Sdr. Lourupvej 38, 6690 Gørding. Kyllingefarmen skal drives af Jesper Bennedsen, Lourupvej 13, 6690 Gørding.

Forudsætninger og vilkår

Esbjerg Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som beskrevet i ansøgningen, skema nr. 95033. Godkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at kravene i § 27 og § 29 i lov om miljøgodkendelse, mv. af husdyrbrug opfyldes.

Der stilles følgende vilkår til hhv. husdyrbrugets anlæg samt generelle vilkår for husdyrbruget.

Vilkår for husdyrbrugets anlæg

Husdyrproduktion

1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

	Antal årsdyr	Antal producerede dyr	DE	Antal måneder på græs pr. år - indenfor udbringningsarealet	Antal måneder på græs pr. år - udenfor udbringningsareal
Kvier/stude, tung race (6 -22 mdr.), Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	158		68,92		
Kvier/stude, jersey (6 -22 mdr.), Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	61		20,62		
Småkalv, tung race (4-6 mdr.) Dybstrøelse (hele arealet)	20		6,07		
Småkalv, jersey (4-6 mdr.) Dybstrøelse (hele arealet)	8		1,80		
Slagtekylinger, 35 dage		488.000	161,59		
Ammeko 400-600 kg Dybstrøelse (hele arealet)	6				12
I alt			262,8		

2. Antallet af dyreenheder må variere med 10 % i løbet af planåret (1. august til 1. august). Dog må det maksimale dyrehold beregnet som et gennemsnit i perioden 1. august til 31. juli ikke overstige 262,8 dyreenheder.
3. Der må på intet tidspunkt være mere end 112 tons kyllinger (40 kg/m²) på stald ad gangen.

Indretning og drift

4. Ændringer i ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal meddeles Esbjerg Kommune.
5. Husdyrbruget og dens omgivelser skal renholdes så det ikke giver anledning til gener for omgivelserne.

Foder

6. Der skal anvendes foderblandinger med tilsætning af fytase og/eller anvendelse af foderfosfater med høj tilgængelighed, med mindre dyrlæge skriftligt har begrundet yderligere fosforbehov i besætningen i en nærmere angivet

periode.

7. Samtlige slagtekyllinger skal fasefodres.

Husdyrgødning og ensilage

8. Al dybstrøelse fra kyllingerne skal udbringes eller afhentes direkte fra stalden til biogas eller lignende.
9. Overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn og lign. skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
10. Påfyldning af gyllevogne og lignende skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter, at perioden med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Pladsen skal mindst have tæthed og faldforhold svarende til kravene i Landbrugets Byggeblad nr. 103.11-2.

Energi- og vandforbrug

11. Der skal foretages en årlig registrering af vand- og energiforbrug tilknyttet husdyrproduktionen. Registreringen gemmes i minimum 5 år og skal kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
12. Ventilationsanlægget kontrolleres mindst en gang pr. år af egnet firma. Anlægget serviceres og justeres i henhold til producentens beskrivelse af optimal drift. Dokumentation for udført service, skal kunne forevises ved miljøtilsyn.

Råvarer og hjælpestoffer

13. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
14. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
15. Opbevaring af olier og kemikalier skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.

Affald

16. Opbevaring af erhvervsaffald, herunder olie- og kemikalieaffald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes Regulativ for erhvervsaffald.
17. Bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald og øvrigt affald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes til enhver tid gældende regulativer.

Ammoniakfordampning

18. De nye kyllingestalde skal, som ansøgt, forsynes med varmeveksleranlæg (Agro Clima Unit (ACU) Clima+ 200), der reducerer ammoniakfordampningen med mindst 30 %.
19. Varmeveksleranlæggene skal forsynes med en automatisk datalogger, der løbende registrerer, at anlæggene er i fuld drift.
20. Varmeveksleranlæggene skal være i drift året rundt.
21. Varmeveksleranlæggene skal rengøres og vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
22. Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten/leverandøren eller anden sagkyndig om serviceeftersyn af varmeveksleranlæggene. Anlæggene skal kontrolleres af mindst en gang årligt. Serviceaftale med producenten/leverandøren/anden sagkyndig skal opbevares på husdyrbruget.

Spildevand

23. Afløbsplan, der beskriver afløbsforhold fra den nye stald og plansiloen, skal indsendes til Esbjerg Kommune. Afløbsplanen skal være udført af autoriseret kloakmester og indsendes til Esbjerg Kommune senest 1 måned efter byggeriet af afsluttet.
24. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.
25. Vaskevand fra rensning af staldene skal opsamles i beholder og må herefter anvendes i overensstemmelse med bestemmelserne for spildevand i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Opsamlingsbeholderen skal have en kapacitet svarende til mindst en afvaskning af staldene.

Lugt

26. Husdyrbrugets drift må ikke give anledning til lugtgener som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige for området.

Støj

27. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholder, må i intet punkt målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

	Tidsrum	max. lydniveau
Mandag - fredag	kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A)
	kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 - 14.00	55 dB(A)
	kl. 14.00 - 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 - 22.00	45 dB(A)

	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
--	-------------------	----------

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 - 07.00) må ikke overstige 55 dB (A) i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land.

28. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i ovennævnte vilkår er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen."

Støv

29. Driften af husdyrbrugets anlæg må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

Skadedyr

30. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).
31. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Lys

32. For at undgå lysgener skal lyset slukkes når det ikke er påkrævet for produktionen eller af dyrevelfærdsmæssige årsager.
33. Lyset i kvægstaldene skal i tidsrummet 00:00-05:00 slukkes eller sænkes til 25 lux.

Landskabelige værdier

34. Byggeriet skal opføres som ansøgt med hensyn til højde, størrelse, farvevalg og fysisk udformning.
35. Der skal etableres 3-rækket læhegn nord og syd for byggeriet. Placering af de nye læhegn fremgår med grønt på kort 4. Eksisterende læhegn (markeret med blå på kort 4) skal bevares og genplantes, såfremt der er større huller end 5 m i beplantningen. Al ny-beplantning skal bestå af hjemmehørende danske træer og buske.

Generelle vilkår

Egenkontrol

36. Husdyrbruget skal føre registreringer over den til enhver tid gældende husdyrproduktion på ejendommen. Registreringerne kan bestå af gødningsregnskaber, slagteriafregninger eller lign. Denne registrering skal ved miljøtilsynets besøg på husdyrbruget kunne forevises som dokumentation for godkendelsens bestemmelse om husdyrholdets størrelse (vilkår 1).

Uheld

37. Der skal udarbejdes en beredskabsplan som fastlægger, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre påvirkning af omgivelserne. Beredskabsplanen skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på "at stoppe uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke eksterne/interne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på husdyrbruget, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Ophør

38. Ved ophør af bedriften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Al miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Krav til udnyttelse af godkendelse

39. Vilkårene i miljøgodkendelsen skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor udnyttelse af godkendelsen påbegyndes.
40. Godkendelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsens meddelelse. Med udnyttet menes, at der er iværksat bygge- og anlægsarbejde.
41. Hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, jf. dog vilkåret ovenfor.

Retsbeskyttelse og revurdering

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse.

Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 40 stk. 2, hvis der er væsentlige ændringer i bedst tilgænge-

lige teknik, der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsen.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage første revurdering i 2025.

Meddelelesespligt – anlæg og arealer

Den der er ansvarlig for husdyrbruget underretter kommunen ved manglende overholdelse af vilkår, og træffer straks foranstaltninger for at sikre, at vilkårene igen overholdes.

Kommunens godkendelse gælder for det konkrete projekt. Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde der indebærer forøget forurening før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal der indsendes en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til det ansøgte dyrehold, staldanlæg og udbringningsarealer. Esbjerg Kommune skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til love og bekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Øvrige relevante tilladelser og godkendelser skal indhentes særskilt.

Der er ikke taget stilling til udledningen af tag- og overfladevand fra eksisterende byggeri. Der kan såfremt det viser sig nødvendigt pga. hydraulisk overbelastning af vandløbet, blive meddelt påbud om afhjælpende foranstaltninger.

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Esbjerg Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Driften af § 3-beskyttede arealer må ikke ændres eller intensiveres i forhold til hvordan driften var før 1992. Dette betyder blandt andet, at arealerne ikke må gødes hyppigere eller få mere gødning, end tilfældet har været før 1992.

Offentliggørelse

Afgørelsen annonceres den 31. maj 2017 på Miljø- og Fødevarerministeriets Digital MiljøAdministration (www.dma.mst.dk).

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. husdyrlovens § 76 stk. 1. Klageberettigede er ansøgeren, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen, enhver der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, samt foreninger og organisationer i det omfang de har klageret, jf. husdyrlovens §§ 84, 85, 86 og 87.

En klage skal indgives via Klageportalen. På Miljø- og Fødevareklagenævnets forside, www.nmkn.dk, findes et link til Klageportalen. Klageportalen ligger på www.borger.dk og på www.virk.dk, som man logger sig på, f.eks. med NEM-ID.

Klagen sendes automatisk via Klageportalen til Esbjerg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Esbjerg Kommune i Klageportalen. Klagefristen udløber den 28. juni 2017 kl. 23:59.

Afgørelsen kan desuden indbringes til prøvelse hos domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt, jf. husdyrlovens § 90.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der indsendes uden om Klageportalen, med mindre der er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Esbjerg Kommune. Anmodningen sendes så vidt muligt elektronisk til miljo@esbjergkommune.dk eller pr. brev til Esbjerg Kommune, Natur- og Vandmiljø, Torvegade 74, 6700 Esbjerg. Esbjerg Kommune sender herefter anmodningen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Når man klager opkræves et gebyr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen og tilbagebetales hvis:

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Udnyttelse af godkendelsen

Ifølge husdyrloven har en klage over miljøgodkendelsen som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Det betyder, at miljøgodkendelsen kan udnyttes uanset eventuelle klager, men dette begrænser dog ikke Miljø- og Fødevareklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Esbjerg Kommunes afgørelse. Det vil være Miljø- og Fødevareklagenævnet, som kan oplyse om hvorvidt en klage har opsættende virkning.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Husdyrbruget på Sdr. Lourupvej 38, 6690 Gørding har søgt om at udvide dyreholdet. Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt, danner baggrund for miljøgodkendelsen og indeholder en vurdering af de miljøpåvirkninger, som udvidelse og drift af husdyrbruget giver anledning til.

Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourcforbrug

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er i husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse og vejledning¹. Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægsnære påvirkninger (lugt, støj mm), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

Beskrivelse og vurdering af ansøgningen

Kurt Bennedsen ønsker at udvide sin husdyrproduktion. Foruden kvægproduktion søges der om at etablere en kyllingeproduktion på Sdr. Lourupvej 38, 6690 Gørding. Det samlede dyrehold udvides fra 101,2 dyreenheder (DE) til 262,8 DE. Der etableres en kyllingestald på 3.663 m² inkl. veranda, vægtrum på 6 m², forrum på 48 m², 3 stk. fodersiloer á ca. 63 m³, 3 stk. kornsilo á 163 m³, en lade på 1.365 m², et halmfyr på ca. 22 m², en plansilo á 500 m² og en nedgravet samletank á 20 m³ til vaskevand.

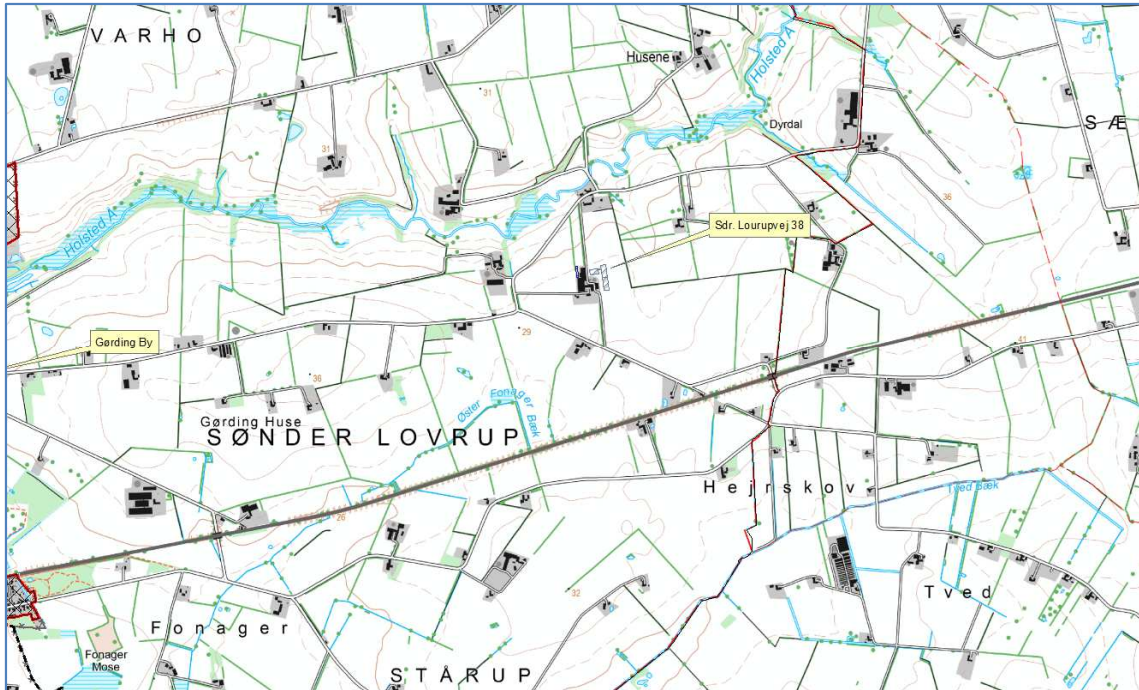
På vegne af ansøger har Søhøjlandets regnskabskontor den 17. januar 2017 indsendt ansøgning om miljøgodkendelse via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger. Der har været mailkorrespondance med ansøgers konsulent og ansøgningsskemaet er revideret og genindsendt løbende. Det endelige ansøgningsskema (nr. 95033 version 6) er indsendt den 29.3.2017.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget er beliggende i landzone i område "23-020-250 Landområde omkring Sdr. Lourup" i Esbjerg Kommuneplan 2014-2026. Anvendelsen fastlægges til jordbrugsområde med det sigte at fremme erhverv som landbrug, skovbrug, pelsdyravl og lignende. Overflødige landbrugsbygninger kan bruges til andet erhvervsformål af håndværksmæssig karakter uden behov for større udbygning. Placeringen af husdyrbruget fremgår af kort 1.

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016) med senere ændringer; bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017), Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (nr. 1324 af 15.11.2016) samt Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning.

Kort 1. Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget ligger ca. 2,6 km fra eksisterende byzoneområde (erhvervsområde ved Gørding). Nærmeste samlede bebyggelse ligger ved Fællesmark nær Stårup. Afstanden hertil er ca. 2,6 km, og nærmeste fremtidige byzone ligger ca. 2,8 km fra husdyrbruget.

Nærmeste nabo Fællesvirkevej 2 ligger ca. 235 m fra husdyrbruget.

Afstandskrav og de aktuelle afstande fremgår af nedenstående tabel 1. Afstanden er målt fra nybyggeri, hvis ikke andet er angivet.

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabobeboelse	235 m		50 m
Lokalplanområde	2,6 km	Erhvervsområde nord Gørding	50 m
Byzoneområder	2,6 km	Erhvervsområde nord Gørding	50 m
Sommerhusområde	>50 m		50 m
Naboskel	81 m		30 m
Beboelse på samme ejendom	124 m		15 m
Levnedsvirkosmhed	>25 m		25 m
Almen vandindvindingsanlæg	>50 m		50 m
Ikke almen vandindvindingsanlæg	76 m	Egen markvandsboring	25 m
Vandløb	>15 m		15 m
Dræn	>15 m		15 m
Sø	178 m		15 m
Offentlig vej	115 m		15 m
Naturområde omfattet af §7 i husdyrloven	>10 m		10 m

Tabel 1. Oversigt over afstande sammenholdt med afstandskrav i husdyrlovgivningen.

Husdyrbruget opfylder afstandskravene i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- § 6: Afstande til nabobeboelse, eksisterende eller fremtidig byzone- eller sommerhusområde samt områder i landzone der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål.
- § 7: Forbudszone for etablering, udvidelse eller ændring indenfor 10 m fra nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper.
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindinger, offentlig og privat fællesvej, levnedsmiddelvirkning, naboskel og egen beboelse.

Husdyrbruget ligger endvidere mere end 300 m fra en beboelsesbygning uden landbrugspligt, der ligger i samlet bebyggelse, eksisterende eller fremtidig byzone- eller sommerhusområde eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til bolig- og erhvervsformål/offentlige formål. Dermed er husdyrbruget ikke omfattet af husdyrlovens § 20, der skal sikre at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget er placeret mindre end 300 m fra de nævnte områder.

Dyreholdets størrelse

Det nuværende og fremtidige dyrehold fremgår af tabel 2.

Dyreart	Nuværende		Fremtidig	
	Antal	DE	Antal	DE
Kvier/stude, tung race (6 -22 mdr.), Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	158	68,92	158	68,92
Kvier/stude, jersey (6 -22 mdr.), Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	61	20,62	61	20,62
Småkalv, tung race (4-6 mdr.) Dybstrøelse (hele arealet)	20	6,07	20	6,07
Småkalv, jersey (4-6 mdr.) Dybstrøelse (hele arealet)	8	1,80	8	1,80
Slagtekyllinger, 35 dage	0		488.000	161,59
Ammeko 400-600 kg Dybstrøelse (hele arealet)	6	3,75	6	3,75
I alt		101,2		262,8

Tabel 2: Husdyrbrugets dyrehold. Dyreenheder er beregnet efter bilag 1 i husdyrgødningsbekendtgørelsen².

Den nuværende tilladte produktion på ejendommen svarer til 6 ammekøer (400-600 kg), 158 opdræt tung race (6-22 mdr.), 61 opdræt, jersey (6-22 mdr.), 20 småkalve, tung race (4-6 mdr.) og 8 småkalve, jersey (4-6 mdr.), jf. Esbjerg Kommunes afgørelse om skift i dyretype meddelt den 4. marts 2014.

Besætningslisten i det centrale husdyrregister (CHR) viser et dyrehold på 201 opdræt (kviehotel). Besætningslisten angiver hvilke dyr der på udtrækstidspunktet den 25. januar 2017 er registreret. Den tilladte produktion vurderes overholdt i nudrift.

Der stilles vilkår til husdyrbrugets maksimale produktion og til i hvilket omfang produktionen kan tillades af variere.

Driftsbygninger

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet etableres en ny kyllingestald på 2.959,3 m² (25,25 m x 117,2 m) og indenfor 5 år monteres en 6 m bred veranda i hele

² Bekendtgørelse nr. 1324 af 15.11.2016 om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

staldens længde, således at stalden totalt bliver (3.662,5 m²). Desuden etableres et vægtrum på 6 m² ved den vestlige facade samt et forrum på 48 m² (6 m x 8 m).

Til kyllingestalden opføres 3 stk. fodersiloer á ca. 63 m³ (ø = 3 m, h = 9 m) og 3 stk. fodersiloer af 163 m³ (ø = 4 m, h = 13 m) ved den vestlige facade.

Der etableres en halmlade på 1.365 m² (30 m x 45,2 m) mellem den nye stald og eksisterende bygninger.

Der opstilles et halmfyr (ca. 22 m²) med en effekt på 3-400 kW, der etableres en plansilo til ensilage på 500 m² og der nedgraves en samletank for vaskevand fra den nye stald på 20 m³.

På ejendommen vil der efter udvidelsen være følgende bygninger, som angivet i tabel 3.

Bygning nr.	Anvendelse	Størrelse m ² /m ³	Gulvprofil/indretning
1	Kvier	780 m ²	Spaltegulv med 100 senge og foderbord
2	Kvier	820 m ²	Spaltegulv med 150 senge og foderbord
3	Halm	100 m ²	Beton gulv
4	Maskiner	160 m ²	Beton gulv
5	Værksted	200 m ²	Beton gulv
6	Maskiner	300 m ²	Beton gulv
7	Sygeboks og halm +kalve	240 m ²	Beton gulv
8	Foderlade	800 m ²	Beton gulv med afløb med siloer
9	Brænde	120 m ²	Sand bund
10	Kornlade	430 m ²	Beton gulv med korn siloer
11	Ny Slagtekyllingestald	3.663 m ²	Fast gulv med afløb til samletank
12	Gyllebeholder	844 m ³	Beton
13	Gyllebeholder	1250 m ³	Beton
14	Ny plansilo	500 m ²	Beton
15	Ny halmlade	1.365 m ²	Sand bund
16	Nye fodersilo (3 stk.)	63 m ³	Beton
17	Nyt halmfyr	22,5 m ²	Beton
18	Nyt vægtrum	6 m ²	Beton
19	Nye fodersiloer (3 stk.)	92 m ³	Beton
20	Nyt forrum	48 m ²	Beton
21	Ny samletank	20 m ³	

Tabel 3: Bygningsforklaring

Driftsbygningernes placering fremgår af kort 2.

Kort 2: Situationsplan

I ansøgningssystemet på husdyrgodkendelse.dk har ansøger anført hvilke ændringer der sker i dyreholdet i de enkelte stalde og hvilke ændringer der sker i staldsystemer. Ændringerne fremgår af tabel 4:

Staldafsnit	Dyreart	Antal		Staldsystem	
		Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Kviestald (eksisterende) (bygning 1-2)	Opdræt, tung race (6-22 mdr.)	158	158	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Opdræt, jersey (6-22 mdr.)	61	61	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Kalvestald (eksisterende) (bygning 7)	Småkalv, tung race (4-6 mdr.)	20	20	Dybstrøelse, (hele arealet)	Dybstrøelse, (hele arealet)
	Småkalv, jersey (4-6 mdr.)	8	8	Dybstrøelse, (hele arealet)	Dybstrøelse, (hele arealet)
Kyllingestald	Slagtekyllinger, 35 dage		244.000		Dybstrøelse + varmeveksler
Kyllingestald	Slagtekyllinger, 35 dage		244.000		Dybstrøelse + varmeveksler

Tabel 4: Oversigt over staldsystemer og dyrehold i de enkelte stalde.

Kommunen finder, at der skal stilles vilkår som sikrer, at ansøger anvender de staldsystemer og teknologier, som der er oplyst om i ansøgningen. På den baggrund stilles der vilkår om, at der i staldene skal etableres de i tabel 4 oplyste staldsystemer. I nedenstående afsnit om Bedst tilgængelige teknik (BAT) er foretaget en nærmere vurdering af disse staldsystemer og anden BAT-teknologi.

Foder

Der etableres en ny plansilo på 500 m² nordvest for eksisterende stald 1 og 7 med tilhørende forplads. Der etableres 4 udendørs siloer på ca. 63 m³ til kyllingestalden for pelleteret foder samt en ny stålsilo til korn på 163 m³ umiddelbart syd for den nye halm og foderlade.

Etablering og drift af ensilageopbevaring, herunder ensilage i markstakke, skal ske i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. På husdyrbrug opbevares ensilage i ny plansilo. Afhængigt af udbyttet de enkelte år, kan der forekomme år, hvor udbyttet er så stort, at det også er nødvendigt at opbevare ensilagen i markstak. I forbindelse med opbevaring af ensilage på markarealer, fastsætter husdyrgødningsbekendtgørelsen krav om, at næringsstoffer fra ensilagerester og lignende skal kunne optages af de efterfølgende afgrøder.

Idet ansøgningens oplysninger lægges til grund, er det kommunens vurdering, at der ikke herudover skal stilles vilkår til fodringen, eller til håndteringen og opbevaringen af foder og ensilage i siloer, da dette betragtes som tilstrækkelig reguleret ved reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Kommunen vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig øget påvirkning af omgivelserne. Der stilles vilkår om, at foderopbevaringen skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

Kommunen vurderer, at de tiltag der er beskrevet mht. håndtering og opbevaring af ensilage, især etableringen af en ny ensilagesilo, giver væsentlig mindre påvirkning af omgivelserne.

Gødningsproduktion

Gødningsproduktionen er oplyst i ansøgningen og fremgår af tabel 5.

	Mængder	Opbevaringsanlæg
Flydende husdyrgødning	1.550 m ³	Gyllebeholder på 1.250 m ³ . Gyllebeholder på 844 m ³ . Kanaler på 655 m ³ .
Dybstrøelse	1.150 t	Markstak 730 t

Tabel 5: Opbevaringskapacitet. Gødningsproduktionen er beregnet ud fra, at dyrene er på stald hele året.

Mængden af flydende husdyrgødning er inklusiv drikkevandsspild og andet spildevand/restvand der ledes til gyllebeholderen.

Al dybstrøelse fra kyllingerne afhentes af LINKO GAS. Dog kan en mindre del fra kreaturerne blive opbevaret i markstak.

Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning svarer til over 12 måneder, mens opbevaringskapaciteten for fast husdyrgødning også opfylder kravet om 9 måneders opbevaringskapacitet. Dermed er husdyrgødningsbekendtgørelsens³ krav til opbevaringskapacitet opfyldt.

Oplag af kompost i marken skal ske i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der bl.a. fastsætter krav til placering og overdækning af markstakke samt førelse af logbog. Oplag af kompost i marken vurderes at være tilstrækkelig reguleret i ved reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og der fastsættes ikke yderligere vilkår hertil.

Udbringningsarealer

Der er foretaget ændringer af husdyrloven, som trådte i kraft pr. 2. marts 2017.

I overgangsbestemmelserne er anført, at i verserende sager om miljøtilladelse eller -godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, fastsætter kommunalbestyrelsen ikke vilkår, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer.

Energi- og vandforbrug.

Husdyrbrugets energi- og vandforbrug i den eksisterende, såvel som ansøgte drift fremgår af tabel 6.

Forbrug	Nudrift	Ansøgt
El	15.000 kWh	42.000 kWh
Diesel	10.000 l	12.000 l
Opvarmning flis	0 m ³	1.200 m ³
Vand	830 m ³	4.020 m ³

Tabel 6: Energi- og vandforbrug

Der er redegjort nærmere for vand- og energiforbruget i afsnittet vedr. "bedst tilgængelige teknik" (BAT).

Der sker et forøgelse af strømforbrug, på grund af ventilationsanlæggene i de nye kyllingestalde. Der er naturlig ventilation i kvægstaldene. Ejendommen er tilsluttet Gørding vandværk.

Vandforbruget efter udvidelsen fordeler sig med 2.850 m³ drikkevand til kyllinge-produktionen, 700 m³ drikkevand til kvægproduktionen, 410 m³ vand til vask af stalde og 60 m³ til privatforbrug.

Det er Esbjerg Kommunes vurdering, at de oplyste forbrugsudvidelser ligger indenfor rammerne af, hvad der må forventes i forhold til den ansøgte bygnings- og produktionsudvidelse. Det vurderes ligeledes, at de anførte ændringer i forbruget af energi og vand, som udvidelsen vil medføre, ikke vil have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Råvarer og hjælpestoffer

Dieselolie opbevares i 2500 l olietank fra 1999, som er placeret i værkstedet på fast bund. Olie opbevares på fast bund uden afløb i maskinhuset. Øvrige kemikalier (pesticider) opbevares i aflåst rum uden afløb.

³ Bekendtgørelse nr. 1324 af 15.11.2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

I senere afsnit om driftsforstyrrelser og uheld er taget stilling til risici i forbindelse med opbevaring og håndtering af olier og kemikalier.

Olietanke er omfattet af olietankbekendtgørelsen⁴ om indretning, etablering og drift af heraf.

Affald

Affald fra husdyrbrug kan typisk inddeles i følgende affaldsfraktioner

- Dagrenovation
- Genbrugeligt affald (Pap, papir, jern og metal, tomme olietromler og tanke, tomme plasticsække, paller, malet og lakeret træ).
- Færligt affald (lysstofrør og sparepære, spraydåser, pesticidrester, oliefiltre, batterier).
- Klinisk risikoaffald og medicinrester (skalpeller, kanyler og medicinrester).
- Døde dyr.
- Forbrændingseget affald (halmballesnor, papirsække, gamle frønnede bildæk).
- Deponeringseget affald (asbestholdige byggemateriale).

Døde dyr afhentes af Daka. Der etableres et kølerum til opbevaring af døde kyllinger umiddelbart ved siden af de ny kyllingestalde.

Erhvervsaffald opbevares i container og afhentes af renovationselskab.

Husdyrbrug er omfattet af Esbjerg Kommunes regulativ for husholdningsaffald samt regulativ for erhvervsaffald. Det betyder, at affaldet skal kildesorteres, og genbrugeligt affald må ikke bortskaffes sammen med f.eks. forbrændingseget affald.

Der stilles i miljøgodkendelsen vilkår om, at husdyrbrugets affald skal bortskaffes i henhold til Esbjerg Kommunes gældende regulativer, ligesom der stilles vilkår til opbevarings og håndtering af olie- og kemikalier.

Spildevand/restvand

Der er ingen sanitært spildevand fra driftsbygningerne.

Alt processpildevand fra eksisterende driftsbygninger ledes til gylletank. Det omfatter rengøringsvand, drikkevandsspild og øvrigt vaskevand.

Afløb for vaskevand fra den nye kyllingestald ledes til ny 20 m³ samletank.

Overfladevand fra den nye plansilo ledes til gyllebeholder.

Tagvand fra eksisterende bygninger ledes til dræn med udløb til Bramming-Holsted Å. Tagvand fra den nye kyllingestald ledes ud på jorden.

Det vurderes, at den samlede håndtering af spildevand sker på forsvarlig vis og at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand/restvand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra spildevand.

Hvis tagvand på et senere tidspunkt ønskes afledt til dræn/vandløb, forudsætter dette en udledningstilladelse fra Esbjerg Kommune.

⁴ Bekendtgørelse nr. 1611 af 10. december 2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr der er på ejendommen og hvilken art der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener fra fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Påvirkning af den omgivende natur og vandmiljøet behandles nedenfor i afsnittet om husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne - naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

Overpumpning af gylle fra stald til beholder sker en gang om måneden med en varighed på ca. to timer. Oprøring i gylletanken sker en gang årligt i marts måned i forbindelse med udbringning af husdyrgødningen. Det har en varighed på ca. 30 min.

Tømning af kyllingestalde sker efter hvert hold. Dybstrøelse udmuges direkte i vogn hvorefter det transporteres til biogasselskabet LINKOGAS i Lintrup.

Håndtering af husdyrgødning reguleres af husdyrgødningsbekendtgørelsen. For yderligere at imødegå uheld ved håndtering og pumpning af gylle inklusive påfyldning af gyllevogne, stilles der regulerende vilkår til dette. Det vurderes, at det ikke er relevant at stille skærpede krav til pumpning og omrøring af gylle, da der ikke er naboer i umiddelbar nærhed af bedriften.

Der er naturlig ventilation i kvægstaldene.

I hver af de nye kyllingestalde etableres der ventilationsanlæg med en kapacitet på 300.000 m³ luft pr. time. Dette fordeles på 120.000 m³ pr. time i fire gavlventilatorer pr. stald og 10 ventilatorer i kip à 18.000 m³ pr. time med åbent afkast.

Lugtgener fra stalden vurderes på grundlag af det beskyttelsesniveau for lugt, som er fastlagt i husdyrlovgivningen. Hvis beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt, vurderes husdyrbruget som udgangspunkt ikke at give anledning til væsentlige lugtgener.

Husdyrbruget skal overholde bestemte lugtgeneafstande. Geneafstanden beskriver den afstand som minimum skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper. Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed over for lugt. Eksempelvis vil beboere i landområder med tilknytning til landbrugserhverv oftest have en højere tolerancetærskel end beboere i byområder. Beboelsesejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for lugt.

Geneafstanden beregnes i det digitale ansøgningskema og resultaterne fremgår af tabel 7. Der sker automatisk en korrektion for vindretning og påvirkning fra andre husdyrbrug i det omfang det er relevant. I den konkrete ansøgning er geneafstanden ikke korrigeret.

Områdetype	Minimums afstand til omkringboende (geneafstand)	Aktuel afstand (vægtet gennemsnitsafstand)
Byzone	542 m	2.726 m
Samlet bebyggelse	397 m	2.697 m
Enkelt bolig	165 m	297 m

Tabel 7: Lugt.

Nærmeste bolig uden landbrugspligt, som er Fællesvirkevej 2. Nærmeste byzone-område er et erhvervsområde nord for Gørding samlet bebyggelse ligger ved Fællesmark.

Ifølge beregningerne er afstanden til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og nabobeboelse større end lugtgeneafstanden og beskyttelsesniveauet for lugt er dermed overholdt.

Geneafstanden afsættes normalt i centrum af stalden. I ansøgningen er der flere staldafsnit, der hver bidrager med en lugtemission. I ansøgningsystemets beregningsmodel er den ukorrigerede geneafstand til eksempelvis nabobeboelse (Fællesmarkvej 2) beregnet til 165 m, hvilket ikke umiddelbart kan sammenlignes med den faktiske afstand til ejendommen. Da der er flere staldafsnit med en vis indbyrdes afstand, er der foretages en beregning, som viser, at den vægtede gennemsnitsafstand fra disse er 297 m. Da den vægtede gennemsnitsafstand er større end geneafstanden til nærmeste beboelse, er beskyttelsesniveauet for lugt overholdt.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som generende. Det vurderes, at staldanlæggene ikke vil medføre lugtgener for naboer.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til væsentlige lugtgener.

Støj og transport

De væsentligste støjkloder på et husdyrbrug er pumper, staldventilation, støj fra transporter, mv.

Overpumpning af gylle fra stald til beholder sker en gang om måneden med en varighed på ca. to timer. Oprøring i gylletanken sker en gang årligt i marts måned i forbindelse med udbringning af husdyrgødningen. Det har en varighed på ca. 30 min.

I kvægstaldene er der naturlig ventilation, men i kyllingestaldene etableres mekanisk ventilation.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmest liggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier fastsættes som vilkår i miljøgodkendelsen.

For at sikre mulighed for indgreb stilles vilkår om, at Esbjerg Kommune kan stille krav om, at beregning / måling af virksomhedens støjbelastning i omgivelserne udføres på virksomhedens bekostning.

Støjbelastningen fra transporter vurderes ud fra antallet af til- og frakørsler før og efter udvidelsen. Tabel 8 indeholder en oversigt over transporttyper og antal i den nuværende, såvel som i den planlagte drift.

Transporttype	Nudrift	Ansøgt
Levering og afhentning af kvæg	20	20
Levering og afhentning af kyllinger	0	50
Flydende husdyrgødning	100	100
Dybstrøelse	10	55
Døde dyr	10	10
Div. (levering af foder, ensilage m.m.)	50	50
I alt	190	285

Tabel 8: Oversigt over transporter. En transport svarer til en til- og frakørsel.

Samlet set stiger antallet af til- og frakørsler fra ca. 190 til ca. 285 dvs. en stigning på 95 transporter (50 %). Stigningen skyldes primært en ny husdyrproduktion, større husdyrgødningsproduktion og et større foderbehov. Interne transporter, for eksempel i forbindelse med fodring, er ikke inkluderet i ovennævnte oversigt.

Til- og frakørsel til ejendommen foregår hovedsageligt af indkørslen mod nord. Enkelte gylletransporter foregår af den sydlige indkørsel. Indkørslen mod vest er til privat brug.

Tømning af kyllingestalden sker efter hvert hold (8,4 hold pr. år). Tømning af stal-dene foretages inden for almindelig arbejdstid.

Foderleverancer til kyllingerne (indblæsning i siloer) foretages en gang ugentligt med en varighed på ca. 45 min. Levering af foder foretages inden for almindelig arbejdstid.

Levering af kyllinger forgår inden for almindelig arbejdstid. Tidsrum for afhentning af kyllinger afhænger af slagteriet. Det foregår for det meste mellem kl. 14 og 06. I den forbindelse vil der være transport fra 2-3 biler.

Transporter foregår normalt inden for normal arbejdstid på hverdage. I højsæson for udbringning af husdyrgødning og ensilering kan det være nødvendigt med transporter i weekender eller uden for normal arbejdstid. Alle øvrige transporter vil være fordelt jævnt ud over året.

Udgangspunktet er, at færdsel på offentlig vej alene reguleres af politiet efter færdselslovens regler. I en godkendelse kan der derfor primært stillet vilkår om anvendelse af bestemte adgangsveje til bedriften. For husdyrbrugets egne køretøjer kan der herudover stilles vilkår om, hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Endelig kan der stilles vilkår om, at til- og frakørsel kun må ske på bestemte tidspunkter.

I nærværende sag vurderes der ikke at være grundlag for at stille skærpede vilkår til anvendelse af adgangsveje eller tidspunkter for transporter på baggrund af det samlede antal transporter, og at det stort set kun er transporterne med husdyrgødning, der sker med høj intensitet i sæson for udbringning af husdyrgødning, hvilket er indenfor en kortere afgrænset tidsperiode. Øvrige transporter er fordelt over hele året. Transporterne vurderes derfor ikke at medføre væsentlige gener for de nabo-beboelserne.

Ved regulering af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets arbejdsområde og beboere i landzone må derfor acceptere visse ulemper der kan være forbundet med at være nabo til et landbrug. Kun i særlige tilfælde kan det være relevant at stille vilkår til transportere. Det kan f.eks. være ved et højt antal transportere til og fra ejendommen.

Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke af husdyrgodkendelsesloven, men af den relevante vejlovgivning og afgøres af de relevante vejmyndigheder.

Støv, fluer og skadedyr

Støvgener kan opstå ved håndtering af foder og halm og i særlige tilfælde fra trafik til og fra husdyrbruget.

Der kan forekomme støv ved indblæsning af foder. Der anvendes cykloner ved indblæsning, da dette mindsker støvgenerne.

På grund af det relativt begrænsede antal transportere, hvoraf de fleste fordeles jævnt ud over året, vurderes transportere til og fra ejendommen ikke at give anledning til væsentlige støvgener for naboer. For at sikre, at tilsynsmyndigheden kan håndhæve støvgener, stilles dog vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til støvgener, som tilsynsmyndigheden finder væsentlige.

Der foretages forebyggende bekæmpelse af rotter på ejendommen. Der opsættes ca. 60 rottekasser omkring bygningerne, som efterses af et firma. Fluer bekæmpes efter gældende retningslinjer.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Der stilles vilkår om, at fluer skal bekæmpes i overensstemmelse med retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Som nævnt under afsnit vedrørende foder stilles vilkår om opbevaring af foder i relation til risiko for tilhold af skadedyr.

Lys

Der er lysplader i taget af kalvestalden. I de øvrige kvægstalde er der lys via åbning i kip samt gardinventilation i sider. Der er ingen lysplader eller vinduer i kyllingestaldene.

På vest, øst og syd siden af ejendom er der høj læbeplantage, som skærmer udsynet til kvægstaldene, hvor der er størst lyspåvirkning fra. Mod nord og øst ligger andre produktionsbygninger, som ligeledes kan skærme for evt. lyspåvirkning.

Det vurderes, at husdyrbruget kan drives, uden at det medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne. Der stilles vilkår om, at lys skal være slukket, når det ikke er påkrævet af produktionsmæssige eller dyrevelfærdsmæssige årsager.

Driftsforstyrrelser og uheld

Mulige uheld kan være udslip af gylle fra gylletanken, spild af olie- og kemikalier, brand på ejendommen og utilsigtet pumpning af gylle.

Hvert 10. år kontrolleres gyllebeholderne af en autoriseret kontrollant. Minimum én gang årligt kontrolleres gyllebeholderne visuelt for eventuelle kabelbrud, skader på

kabelbeskyttelse, revner og utætheder i elementer. Ved skade eller tegn på skade, kontaktes leverandør af gylletanke for udbedring af skaden.

I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en række krav til sikring af gyllebeholdere. Beholdere beliggende nærmere end 100 meter fra et vandløb eller en sø (>100 m²) skal jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen have etableret et alarm-system, som kan registrere pludselige fald af overfladen i beholderen og meddele dette elektronisk til driftsherren.

Beholdere der samtidig er beliggende i et risikoområde skal desuden have etableret en beholderbarriere, evt. i form af jordvold, der mindst kan tilbageholde den del af beholderens indhold, der er beliggende over terræn. Jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen defineres et risikoområde som et område, hvor terrænet skrånede med en gennemsnitlig hældning på mere end 6 grader fra beholderen mod vandløbet.

Da gyllebeholderne på ejendommen er beliggende mere end 100 m fra Bramming-Holsted Å og da terrænet ikke hælder mere end 6 grader er der i husdyrgødningsbekendtgørelsen ikke fastsat særlige krav til sikring af gyllebeholdere.

Ved udslip af gylle vil dette løbe mod nord. Der opdæmmes med jord eller bigballer, hvor efter gyllen kan opsuges. I forbindelse med nærværende miljøgodkendelse etableres desuden nye bygninger nord for gylletankene, som sammen med eksisterende læhegn ligeledes vil begrænse omfanget af et evt. gylleudslip. Der er udarbejdet indsatsplan ved gylle udslip.

På baggrund af beholdernes beliggenhed og terrænforhold vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af husdyrgødning er tilstrækkelige til at imødegå forurening i forbindelse med et eventuelt gylleudslip og at der i det konkrete tilfælde ikke er behov for at skærpe husdyrbekendtgørelsens regler for sikring af gyllebeholdere. Dog stilles der i miljøgodkendelsen vilkår om, at pumpning af gylle skal foregå under opsyn.

Rummet til opbevaring af olie- og kemikalier er indrettet med kant og beklædt med epoxy, så rummet fungerer som opsamlingsbakke for evt. udslip. Ved udslip forefindes savsmuldspakker og kattegrus, som kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

Opbevaring af olie- og kemikalier er beskrevet i afsnittet om råvarer og hjælpestoffer. Der stilles vilkår til håndtering og opbevaring af olier og kemikalier og affald herfra, samt til tankning på tæt bund.

Esbjerg Kommune finder, at der på et husdyrbrug af denne størrelse, bør forefindes en beredskabsplan, som sikrer, at der i forbindelse med uheld kan ske hurtig og målrettet indsats til begrænsning af forurening af det eksterne miljø. Der stilles derfor vilkår om, at virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan, samt at der herefter til enhver tid skal forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommene, som skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

På baggrund af ovennævnte beskrivelse og de stillede vilkår vurderes det, at husdyrbruget har taget de nødvendige foranstaltninger til at imødekomme uheld og unormale driftsforstyrrelser.

Landskab og kulturmiljø

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug fremgår det, at det påhviler kommunen at varetage de landskabelige værdier, herunder at stille krav om placering og udformning af ny bebyggelse.

I forbindelse med byggeriet af nye anlæg er der foretaget en landskabsvurdering. Af landskabsvurderingen fremgår følgende:

Projekt

Ved det ansøgte etableres der en kyllingestald på ca. 2.959 m² (25,25 m x 117,2 m) og senere monteres en 6 m bred veranda i hele staldens længde, således at stalden totalt bliver (3.663 m²). Desuden etableres et vægtrum på 6 m² og forrum på 48 m².

Verandaen etableres på staldens østside og udføres med samme taghældning som kyllingestalden.

Til kyllingestalden opføres 3 stk. fodersiloer á ca. 63 m³ (ø = 3 m, h = 9 m) og 3 stk. fodersiloer af ca. 163 m³ (ø = 4 m, h = 13 m).

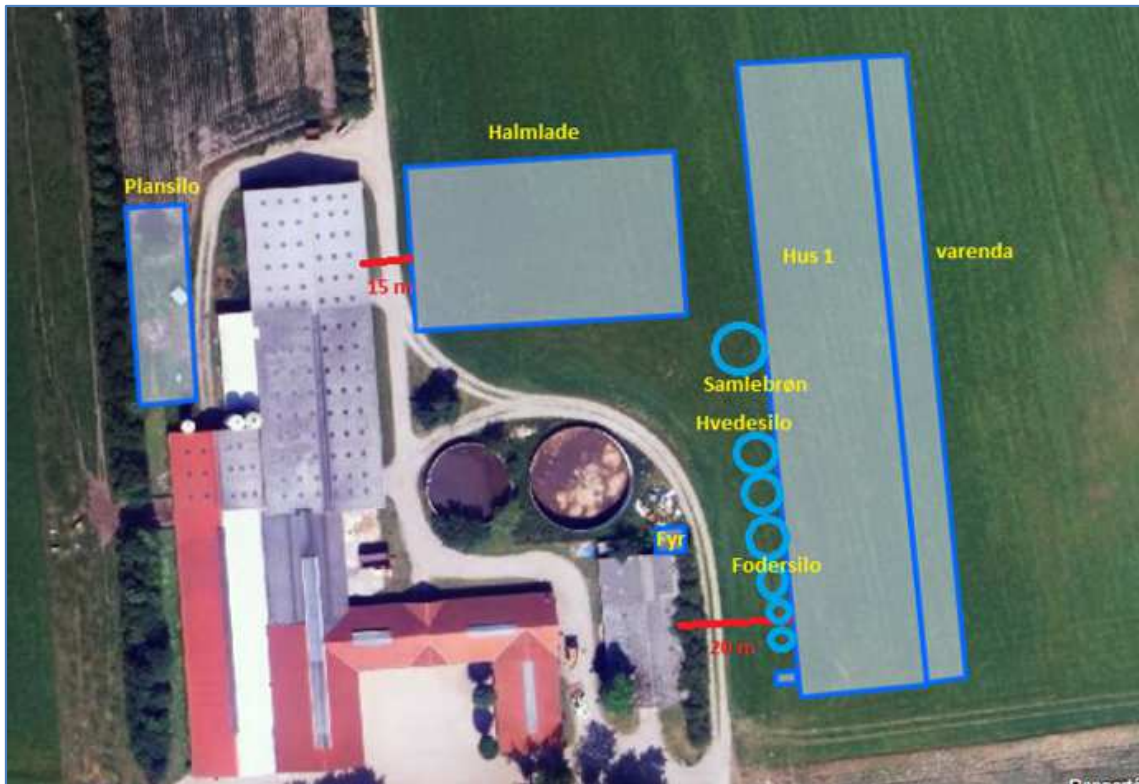
Der opstilles et halmfyr (ca. 22 m²) og en halmlade (1.365 m²), der etableres en plansilo til ensilage på 500 m² og der nedgraves en samletank for vaskevand fra den nye stald på 20 m³.

Kyllingestalden etableres i koksgrå stålplade med 3,8 meters ben højde og grå cementbølgeprofil tagplader. Taghældningen er 20 grader og højde til kip er 8 meter. Gavlfarven er også koksgrå.

Halmladen opføres i samme materialer og generel udformning som kyllingehuset, ben højden er dog 5 meter og højde til kip 9 meter.

Ejendommens øvrige bygninger er opført i flere materialer. De umiddelbart hosliggende bygninger er opført i røde stålplader. Ifølge ansøger, er der en plan om, i løbet af de næste år, at ændre farven på disse bygninger, således at der opstår bedre helhed i byggeriet.

Kort 3 viser placering af det ansøgte og de øvrige bygninger.

Kort 3: situationsplan

Foretagne projektilpasninger

I forbindelse med sagens behandling har anlæggets placering skiftet. I en tidligere fase var anlægget orienteret længere mod nord, med 2 kyllingehuse orienteret nord-syd og placeret nord for de eksisterende kvægstalde og lade bygninger.

Denne placering har forvaltningen vurderet som landskabeligt uheldig, og ansøger har selv foreslået den ny placering, hvor det ny anlæg placeres øst for det eksisterende anlæg.

Denne tilpasning har reduceret belastningen af det omgivende landskab betragteligt.

Bindinger

Ingen.

Topografi

Det ansøgte er beliggende i kote 17-19 midt på Holsted Bakkeø. Gennem terrænet, nord for det ansøgte, skærer Holsted Å sig gennem landskabet. Der er derfor en større lavning nord for anlægget beliggende omkring kote 15. Landskabet falder fra anlægget jævnt ned mod ådalen nord for anlægget. Gårdanlægget har dermed en fremtrædende placering i terrænet.

Kyllingehuset og halmladen der ligger på den mest hældende del af byggefeltet orienteres på langs af højdekurverne, hvorved det visuelle indtryk er mindst muligt.

Bevoksning

Bevoksningen i området er sparsom grundet nærheden til vandløb og store markstørrelser. Hegnene er transparente og der er særlig indsigt til det ansøgte fra Sdr. Lourupvej/Fællesvirkevej og Esbjerg-Kolding banen.

Det gamle gårdanlæg er omkranset af beplantning. Beplantningen udgøres af en del højt voksende træer i gårdens haveanlæg, to hegn nord for anlægget og et syd for. Endvidere findes flere hegn omkring ejendommens marker, der begrænser indsigten til anlægget på lidt større afstand.

Samlet set er de eksisterende beplantninger gode men ikke tilstrækkelige. I dialog med ansøger, er der derfor besluttet at tilføje yderligere beplantning. Nyplantningen består af 3-rækkede læhegn placeret nord og syd for anlægget jf. kort 4.

Kort 4: Placering af hegn, grønne er nye hegn og blå er hegn der skal bevares.

Bebyggelse

Bebyggelsen i området er mindre, spredt bebyggelse. Der er flere større gårdanlæg. Ansøgers gård hører til blandt de større i området. Det vurderes, at udbygningen af gårdanlægget, ikke vil ændre ved bebyggelsesstrukturen i området.

Infrastruktur/tekniske anlæg

Ansøgers ejendom er beliggende 160 meter syd for Sdr. Lourupvej og ca. 200 meter nord for Fællesvirkevej. Der er ca. 600 meter til Esbjerg-Kolding banen syd for anlægget. Grundet den begrænsede beplantning, er der i nogen grad indsiget til det ansøgte fra begge veje og jernbanen.

Kulturforhold

Umiddelbart øst for det ansøgte findes et beskyttet dige. Foruden dette er der ingen væsentlige kulturforhold i umiddelbar nærhed af det ansøgte. Nærmeste fredede areal er kirkefredningen ved Gørding Kirke ca. 3,4 km vest for anlægget.

Sårbarhed

Området er sårbart overfor større tekniske anlæg i, eller på kanten af lavningen ned mod Holsted Å. Gårdanlægget er beliggende på kanten af sådan en lavning og har en dominerende placering i landskabet.

Det vurderes at det ansøgte grundet sin størrelse og placering i landskabet, vil kunne ses fra både Sdr. Lourupvej og Fællesvirkevej. Med de anførte tilpasninger, mht. yderligere beplantning vurderes det dog, at det ansøgte ikke i væsentlig grad vil tilsidesætte hensynet til landskabet.

Konklusion

Det vurderes, at udbygningen af gårdanlægget, da gårdanlægget er beliggende på en skråning ned mod en lavere beliggende ådal, vil påvirke det stedlige landskab i negativ retning. Et sådant landskab er sårbart overfor byggeri og større tekniske anlæg beliggende i, eller på kanten af lavningerne.

Grundet orienteringen af det ansøgte i forhold til de eksisterende bygninger og den stedlige topografi, og den eksisterende og foreslåede beplantning, vurderes påvirkningen dog, under hensyntagen til de stillede krav, at være forholdsvis beskeden, og ikke væsentlig.

Krav til det ansøgte

Det ansøgte skal med hensyn til højde, størrelse og fysisk udformning være identisk med det ansøgte. Der skal endvidere etableres de anførte plantninger og eksisterende hegn skal vedligeholdes i fornødent omfang. Der stilles vilkår herom.

Husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold.

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug⁵ er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak.

Dette beskyttelsesniveauer skal anvendes ved vurdering af, om husdyrbruget medfører væsentlige virkninger på miljøet. I særlige tilfælde kan der stilles vilkår, der rækker udover det fastsatte beskyttelsesniveau.

Ligeledes påhviler det kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med Habitatdirektivforpligtelserne. Ifølge bekendtgørelsen om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter⁶, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Desuden skal der ske en vurdering af om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge de plantearter der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV.

Ammoniakpåvirkning af naturområder

Beskyttelsesniveauet for ammoniak omfatter et generelt krav om reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrug i forhold til et referencestaldsystem. Det gene-

⁵ Bekendtgørelse nr. 221 af 28. februar 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

⁶ Bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

relle reduktionskrav gælder for udvidelsen, samt for stalde der renoveres. Ved nyetableringer gælder kravet hele det nyetablerede anlæg. Niveauet for reduktionskrav fastlægges i forhold til ansøgningstidspunktet.

Det ansøgte projekt opfylder kravet om 30 % ammoniakreduktion. Slagtekyllingestalden forsynes med varmeveksler.

Samlet stiger ammoniakfordampningen fra 1.269 kg N/år til 2.479 kg N/år. De anførte tilpasninger af anlægget medfører, at ammoniakfordampningen fra stald og lagre reduceres med 1.472 kg N mere, end hvad der er krævet for at opfylde ammoniakreduktionskravet på 30 %.

På ejendommen sker der påvirkning af omgivende naturområder gennem emission af ammoniak fra anlægget. De følgende afsnit belyser konsekvenserne af næringsstofpåvirkningen for nationalt og internationalt beskyttede naturområder og arter.

Ud fra nedenstående redegørelse vedrørende ammoniakpåvirkning fra anlæg vurderer Esbjerg Kommune samlet set, at godkendelsen ikke vil medføre væsentlige negative konsekvenser for omkringliggende Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper, områderne er udpegede for at beskytte. Ligeledes vurderes godkendelsen ikke at medføre væsentlige tilstandsændringer af § 3-beskyttede naturtyper eller væsentlige påvirkninger af yngle- og rasteområder for de strengt beskyttede bilag IV-arter.

Ammoniakpåvirkning af § 3-naturområder indenfor 1.000 meter fra anlæg

Der ligger flere § 3-beskyttede naturområder indenfor 1.000 m fra ejendommens anlæg. Der er tale om søer, enge, moser og overdrev. Ud fra den beregnede deposition på arealer op til 1.000 m væk er det vurderet, at depositionen på naturområder længere væk end 1.000 m vil være meget lille, og derfor som hovedregel ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af naturområderne. Kun undtagelsesvist og ved meget store husdyrbrug vil det være nødvendigt at stille vilkår for beskyttelse af arealer beliggende længere væk end 1.000 m fra anlægget, hvilket ikke vurderes at være nødvendigt i nærværende sag.

Baggrundsbelastningen med luftbåren kvælstof er i lokalområdet ca. 17,9 kg N/ha/år (jf. N-dep 2014).

Alle naturområder inden for 1.000 m fra anlægget er blevet nummereret med et tal svarende til punkterne angivet på oversigtskortet (kort 5).

Kort 5: Anlægget med omkringliggende naturområder og nummererede naturpunkter. Cirklen har en radius på 1.000 m.

I tabel 9 ses en oversigt over naturpunkterne med angivelse af mer- og totaldeposition, afstand til anlæg, andre husdyrbrug, der bidrager kumulativt samt naturkategori og beskyttelsesniveau. Naturkategori defineres som i bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, der også fastsætter beskyttelsesniveauet for henholdsvis kategori 1, 2 og 3 natur.

Naturpunkt (nr., naturtype og objekt-ident)	Merbelastning (kg N/ha/år)	Totalbelastning (kg N/ha/år)	Afstand fra anlæg (m)	Natur-kategori	Kumulation*	Beskyttelsesniveau**
1. Sø	0,0	0,1	640	Ej kategori	Ej relevant	-
2. Eng	0,0	0,1	560	Ej kategori	Ej relevant	-
3. Sø	0,0	0,1	640	Ej kategori	Ej relevant	-
4. Mose	0,0	0,1	1000	3	Ej relevant	1,0***
5. Overdrev	0,0	0,1	900	1	1	0,4
6. Riggær	0,2	0,3	320	1	1	0,4
7. Eng	0,2	0,3	330	Ej kategori	Ej relevant	-
8. Overdrev	0,1	0,1	500	3	Ej relevant	1,0***
9. Mose	0,1	0,1	670	3	Ej relevant	1,0***
10. Overdrev	0,1	0,1	760	1	1	0,4
11. Overdrev	0,0	0,1	970	1	1	0,4

Tabel 9. Naturpunkter med beregnet ammoniakbelastning.

* Antal andre husdyrbrug der bidrager til kumulation.

**Jf. husdyrgodkendelses-bekendtgørelsens bilag 3.

*** Kategori 3 lokaliteter kan beskyttes mod merbelastning over 1,0 kg N/ha/år.

For husdyrbrug over 15 DE gælder, at disse ikke må etableres, udvides eller ændres, såfremt de ligger mindre end 10 m fra de naturområder, der er nævnt i husdyrgodkendelseslovens § 7 (kategori 1 og 2 natur). I den konkrete sag ligger der ikke naturområder omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7 inden for 10 m fra anlægget.

Vurdering i forhold til kategori 1 natur

Ved det ansøgte sker der, som det fremgår af ovenstående tabel 9, afsætning af ammoniak på lokaliteterne 5, 6, 10 og 11, der vurderes at være kategori 1 natur. Som det fremgår af tabellen, sker der også et kumulativt bidrag med ammoniak fra andre husdyrbrug. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er overholdt og Esbjerg Kommune vurderer, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår for at begrænse kvælstofdepositionen på lokaliteterne.

Det fremgår af forarbejderne til husdyrloven (lovforslag L12 og efterfølgende lov nr. 122/2011) og gældende praksis hos Miljø- og Fødevarerklagenævnet (jf. NMK-132-00091 og NMK-132-00109), at overholdelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau som altovervejende hovedregel vil være tilstrækkeligt til, at undgå væsentlig miljøpåvirkning med ammoniak. Det kan dog i helt særlige tilfælde, herunder i særlig grad hvis Natura 2000 kortlægningen ikke er korrekt, være behov for at foretage en konkret vurdering efter habitatreglerne.

I den konkrete sag vurderes det, ud fra Esbjerg Kommunes kendskab til området og den stedlige kortlægning, at der ikke er grund til at tro, at kortlægningen er utilstrækkelig. På den baggrund vurderes det, at omkringliggende habitatnaturtypelokaliteter ikke lider skade ved det ansøgte.

Vurdering i forhold til kategori 2 natur

Der er ingen kategori 2 natur i nærheden af anlægget. Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev der ligger mere end 8 km sydøst for ejendommen. Pga. den store afstand vil ammoniakdepositionen være 0,0 kg N/ha/år.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau er således overholdt.

Esbjerg Kommune har endvidere ud fra sit kendskab til området vurderet, at der ikke findes lokaliteter i området, der ikke er korrekt kortlagt. På den baggrund vurderes det derfor samlet, at beskyttelsen af lokaliteter omfattet af kategori 2 er tilstrækkelig og vil føre til, at der ikke sker tilstandsændring.

Vurdering i forhold til kategori 3 natur

Ved det ansøgte sker der, som det fremgår af ovenstående tabel, afsætning af ammoniak på lokaliteterne med nummer 4, 8 og 9, der vurderes at være kategori 3 natur. Som det fremgår af tabellen er husdyrlovens beskyttelsesniveau overholdt.

Kategori 3 naturlokaliteter, som omfatter moser og overdrev, kan ifølge husdyrloven sikres mod merbelastning med ammoniak, der overstiger 1,0 kg N/ha/år. Det vurderes, at overholdelse af dette beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at sikre mod tilstandsændring af lokaliteterne og er i overensstemmelse med gældende miljøklagenævnspraksis på området (jf. NMK-132-00522).

Esbjerg Kommune har endvidere ud fra sit kendskab til området vurderet, at der ikke findes lokaliteter i området, der ikke er korrekt kortlagt. På den baggrund vurderes det derfor samlet, at beskyttelsen af lokaliteter omfattet af kategori 3 er tilstrækkelig og vil føre til, at der ikke sker tilstandsændring.

Vurdering i forhold til naturlokaliteter ikke omfattet af kategori 1-3

Husdyrlovens beskyttelsesniveau omfatter langt størsteparten af de naturbeskyttede lokaliteter, der findes i det åbne land. Der er dog enkelt lokalitetstyper, der ikke er omfattet. Det drejer sig i den konkrete sag om nogle søer og ferske enge omkring anlægget.

Det er konkret vurderet, at belastningen, der er under 0,3 kg N/ha/år, ikke vil føre til tilstandsændring af lokaliteterne.

For søerne gælder generelt, at de er fosforbegrænsede, og at det derfor primært er tilførsel af fosfor via overfladeafstrømning fra omgivelserne, der påvirker dem. Det vurderes derfor, at ammoniakpåvirkning af søerne fra anlægget vil være af mindre betydning og ikke væsentlig.

For de omkringliggende ferske enge gælder, at der ikke er registreret ammoniakfølsomme naturtyper på arealerne. Endvidere vurderer Esbjerg Kommune, at der heller ikke forekommer andre ammoniakfølsomme naturtyper på arealerne.

Det vurderes samlet, at der ikke vil være omkringliggende naturlokaliteter (der ikke er omfattet af kategori 1-3), der vil blive påvirket væsentligt ved det ansøgte. Esbjerg Kommune vurderer derfor, at der ikke er grund til at stille skærpede vilkår til ammoniakreduktionen.

Bilag IV arter

I forbindelse med miljøvurderingen af et husdyrbrug, skal der ske en særlig vurdering mht. forekomst af bilag IV arter. Vurderingen skal, jf. gældende klagenævnspraksis, tage udgangspunkt i anlæggets påvirkning af omgivelserne.

I den konkrete sag er der kendskab til bilag IV arter indenfor 1.000 meter fra anlægget. Det drejer sig om Stor Vandsalamander i søen med lokalitetsnummer 3. Da der som det fremgår af ovenstående ikke forventes væsentlig påvirkning af de lokaliteter arterne bruger som yngle- eller rastesteder, vurderes det at beskyttelseshensynet til arten ikke er tilsidesat. Der henvises til godkendelsens afsnit om bilag IV arter.

Samlet vurdering af ammoniakpåvirkning af omgivende natur

Som det fremgår af tabel 9, er de beregnede belastninger af de omgivende naturlokaliteter lavere end husdyrlovens beskyttelsesniveau, således som det er fastlagt i bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Husdyrlovens beskyttelsesniveau er således overholdt.

På grundlag af ovenstående gennemgang af påvirkning for de enkelte naturpunkter, beskyttede arter, samt vurderingen vedrørende kumulative effekter fra omgivende husdyrbrug, vurderes det, at der ved det ansøgte ikke vil ske væsentlig påvirkning af natur omkring anlægget.

Ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlæg

Påvirkningen af naturområder med ammoniak mere end 1.000 m fra anlægget vurderes som tidligere nævnt at være så lille, at den ikke kan forventes at have væsentlig betydning.

Det nærmeste Natura 2000-område ligger ca. 245 m fra anlægget. Det drejer sig om habitatområde nr. 79 – Sneum Å og Holsted Ådal. Området vurderes at modtage en totaldeposition på 0,4 kg N/ha/år fra ejendommen. Dette inkluderer en merbelastning på 0,2 kg N/ha/år i forbindelse med ansøgningen.

Selvom belastningen er lille, påhviler det altid den godkendende myndighed at sikre at de særlige beskyttelsesinteresser der er forbundet med internationale naturbeskyttelsesområder. Med afsæt i Waddenzee-dommen (EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02) fastlægges det, at der skal foretages en konsekvensvurdering hvis:

- der foreligger sandsynlighed eller risiko for, at projektet vil påvirke habitatområder væsentligt (præmis 43)
- en konsekvensvurdering skal gennemføres, hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 45)
- et projekt anses for at kunne påvirke et habitatområde væsentligt, når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning (præmis 49)

Det fremgår endvidere af Waddenzee-dommens præmis 61, at en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 indebærer, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området, og der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konklusionen på konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet. En sådan vished er opnået, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger.

Godkendelsen gives med afsæt i det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i bilag 3 til Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Bek nr. 1172 af 4.10.2013). Overholdelse af bilag 3 vil, jf. principiel klagenævnsafgørelse (NMK-132-00109) føre til, at afgørelser, der overholder beskyttelsesniveauet, som alt-overvejende hovedregel vil medføre, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af omgivende Natura 2000-områder vil være uvæsentlig.

Det er Esbjerg Kommunes opfattelse, at der i sagen ikke er forhold der gør, at hovedreglen skulle være tilsidesat. I vurderingen er der lagt vægt på, at den stedlige kortlægning af habitatnaturtyper vurderes at være retvisende. Der er således ikke grund til at tro, at der findes ukortlagte habitatnaturtyper omkring anlægget.

Områdernes bevaringsmålsætning fremgår af de vedtagne Vand- og Natura 2000-planer. Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 fremgår følgende:

"Det fremgår af de gældende Natura 2000-planer for perioden 2016-21, at reduktion af kvælstofdeposition fra landbrugsdrift på Natura 2000-områdernes habitatnaturtyper ikke indgår i planernes indsatsprogram, men sker gennem lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Med overholdelse af beskyttelsesniveauerne fastlagt i nærværende bekendtgørelse og i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. gennemføres den nævnte reduktion af kvælstofdepositionen på de ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områderne.

Miljøgodkendelse af husdyrbrug, herunder kravene i dette bilag, bidrager til opfyldelsen af Natura 2000-planernes målsætninger ved overholdelse af de i ovennævnte bekendtgørelser fastlagte beskyttelsesniveauer. Husdyrgodkendelser, herunder kravene i dette bilag, bidrager til gennemførelsen af vandområdeplanlægningen efter vandrammedirektivet. Direktivet er gennemført ved lov om vandplanlægning og senest udmøntet i vandområdeplaner 2015-2021 (2. planperiode)."

Vand- og Natura 2000-planerne giver derfor ikke i sig selv anledning til en skærpelse af beskyttelsesniveauerne nedenfor.

I den konkrete sag vurderer Esbjerg Kommune samlet ud fra ovenstående afsnit vedrørende vurdering af naturområder inden for 1.000 m fra anlæg, herunder den kumulative effekt fra andre ejendomme, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper områderne er udpeget for at beskytte. Kommunen bemærker endvidere, at beskyttelsesniveauerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er overholdt, jf. bilag 3 i bekendtgørelsen. Kommunen finder derfor ikke, at der er grundlag for at stille skærpede vilkår eller meddele afslag hvad angår ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlæg.

Nitrat og fosfor til overfladevand – marine områder, vandløb og søer

Med den nye husdyrlovgivning, der delvist er trådt i kraft pr. 2. marts 2017, skal der ikke længere stilles vilkår til arealer i miljøgodkendelser. Der er derfor ikke foretaget en vurdering af påvirkningen af husdyrgødning fra udbringningsarealerne.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Af habitatdirektivets bilag IV fremgår en række særlige dyre- og plantearter, der kræver streng beskyttelse. Esbjerg Kommune har konkret vurderet det ansøgte projekt i forhold til hvorvidt dyrearternes yngle- og rasteområder kan beskadiges i arternes naturlige udbredelsesområde, og af hvorvidt plantearterne kan blive ødelagt, som følge af det ansøgte. Til vurderingen af arternes udbredelse og levesteder er anvendt "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser) og kommunens øvrige kendskab til arternes forekomst. De danske arter på habitatdirektivets bilag IV kan endvidere ses i denne godkendelses bilag 2.

Ud fra det generelle kendskab til arternes forekomst i Esbjerg Kommune vurderes det, at der kan være odder, snæbel, marsvin, vandflagermus, sydflagermus, markfirben og spidssnudet frø indenfor lokalområdet. Derudover er der specifikt kendskab i kommunen til forekomster af grøn mosaik guldsmed (ca. 17 km sydvest for anlægget), strandtudse (ca. 15 km vest for anlægget), Stor Vandsalamander (ca. 0,5 km sydøst for anlægget), løgfrø (ca. 6 km syd for anlægget), pipistrel flagermus (ca. 2,8 km vest for anlægget) og birkemus (ca. 20 km syd for anlægget).

Vedrørende arterne grøn mosaikguldsmed, birkemus, løgfrø, strandtudse, stor vandsalamander og spidssnudet frø vurderer Esbjerg Kommune, ud fra afstanden til de kendte forekomster og jf. gennemgangen vedrørende påvirkning af naturområder fra ammoniakdeposition fra anlæg, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af arternes yngle- og rastesteder ved det ansøgte.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde og sommer- og vinterophold. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens anlæg, men det kan ikke udelukkes at

én eller flere arter kan raste eller yngle i området omkring anlægget. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes ved etablering og driften af anlægget.

Især solbeskinnede skråninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirben. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af markfirben, da der ikke er potentielle yngle- eller rastesteder omkring ejendommens anlæg.

Odder er tilknyttet vandløb og søer, hvor de søger føde. Opsplitning af bestande og levesteder, forstyrrelser fra friluftsliv og anlægsarbejder samt ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder kan true odderen. Det vurderes jf. vurderingerne i afsnittet om påvirkning af omgivende natur ammoniak fra anlægget, at det ansøgte ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af vandløb og søer i nærheden af ejendommens anlæg herunder evt. raste- og ynglesteder for odder ved Holsted Å.

Arterne *Snæbel* og *Marsvin* er tilknyttet Vadehavet og tilhørende vandløb. Disse arters yngle- og rastesteder kan, grundet deres særlige karakter og udstrækning, ikke forventes at blive påvirket væsentligt af ammoniakemissionen fra husdyrbruget. Det vurderes derfor, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af de omgivende vandløb og marine områder (Vadehavet), som de nævnte arter benytter som raste- og ynglesteder.

Samlet konkluderes det på baggrund af ovenstående vurderinger, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for de forekommende bilag IV-dyrearter. Der kendes ikke til forekomster af bilag IV-plantearter som kan påvirkes eller ødelægges af projektet.

Nitrat til grundvand - nitratfølsomme vandindvindingsområder

Med den nye husdyrlovgivning, der delvist er trådt i kraft pr. 2. marts 2017, skal der ikke længere stilles vilkår til arealer i miljøgodkendelser. Der er derfor ikke foretaget en vurdering af påvirkningen af husdyrgødning fra udbringningsarealerne.

Bedst tilgængelige teknik (BAT)

I forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug skal kommunen sikre sig, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af "bedst tilgængelig teknik (BAT)".

Ved fastlæggelse af den "bedste tilgængelige teknik" anvendes Miljøstyrelsens BAT standardvilkår. BAT standardvilkårene anviser en metode til at fastlægge emissionsgrænseværdier for husdyrbrugets samlede anlæg.

Grundlaget for reduktionen i næringsstofforureningen er i lovgivningen baseret på, at der kan anvendes differentierede virkemidler. Det er således op til det enkelte husdyrbrug at beslutte, hvilke virkemidler der tages i anvendelse for at opfylde emissionsgrænseværdien.

Særligt for svine- og fjerkræbrug (IE-husdyrbrug) skal kommunen endvidere lægge relevante BAT konklusioner til grund i forbindelse med godkendelser. BAT-konklusioner vedtages og offentliggøres af EU-Kommissionen.

For svine- og fjerkræbrug hvor der endnu ikke offentliggjort en BAT-konklusion, anvendes konklusionerne i det nuværende BREF-dokument for intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra 2003.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak (stald og lager)

Miljøstyrelsen har fastlagt emissionsgrænseværdien⁷ for ammoniak ud fra det princip, at enkeltteknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger 100 kr. pr. kg reduceret N, ikke bør indgå i vurderingen.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget, hvor der særligt skelnes mellem eksisterende og nye staldanlæg. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

I den konkrete sag etableres slagtekyllingeproduktion i en ny stald. Der sker ingen ændring eller udvidelse i eksisterende kvægstalde.

Ifølge Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår kan emissionsgrænseværdien for den samlede, årlige ammoniakemission fra anlægget, som er opnåelig ved anvendelse af BAT, beregnes til 6.870 kg NH₃-N.

I ansøgningen er der en samlet årlig ammoniakemission på 2.479 kg NH₃-N. Da dette niveau for ammoniakemission er lig eller mindre end den vejledende emissionsgrænseværdi vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse ammoniakemissionen fra stald og lager ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik.

De virkemidler der kan anvendes til at reducere ammoniakemissionen er primært knyttet til valg af staldsystem/-teknologi, fodringstiltag, samt opbevaring af husdyrgødning.

De virkemidler der er anvendt på Sdr. Lourupvej 38 fremgår af følgende redegørelse vedrørende staldindretning, fodringstiltag og opbevaring af husdyrgødning.

Staldsystem/-teknologi

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og staldsystem/-indretning:

- Slagtekyllingestalden forsynes med en varmeveksler af typen Agro Clima Unit (ACU) Clima+ 200, type 2,5, som reducerer ammoniakfordampningen med 30 %. Denne varmeveksler er optaget på Miljøstyrelsens Teknologiliste. Princippet for ammoniakreduktion er udtørring af dybstrøelsen ved hjælp af luft/luft-varmeveksling i kombination med det interne luftcirkulationssystem.
- Der anvendes staldgulv med dybstrøelse.

Følgende alternative teknologier er undersøgt:

Luftvaskere.

Der findes BAT blade ang. luftvaskere. Disse er afprøvede og testede i svinestalde.

⁷ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer), Miljøstyrelsen maj 2011. Konventionel produktion af svin og malkekvæg udenfor gyllesystemer, Miljøstyrelsen februar 2012. Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtekyllinger, Miljøstyrelsen maj 2011.

Der er afprøvet en prototype luftrensere til fjerkræproduktion:
http://www.lr.dk/bygningerogmaskiner/informationsserier/info-byggeriogteknik-gratis/0065_mhj_pdf_stub.htm.

Luftrenseren blev afprøvet i en slagtekyllingestald, over en periode på et hold kyllinger (35 dage). Denne renser er ikke sat i produktion, da afprøvningen viste en række problemstillinger der skal løses før den evt. bliver sat i produktion. Dette gør at driftsstabiliteten ikke kan forventes at være tilfredsstillende.

På den baggrund er luftvaskere fravalgt i denne ansøgning, da det ikke kan anbefales at opsætte en prototype luftvasker, med udokumenteret driftsstabilitet og driftsøkonomi.

Biologisk luftrensning.

Der er ingen BAT blade med biologisk luftrensning. Det er endvidere ikke muligt at benytte biologisk luftrensning i stalde med hold drift, hvor stalden står tom i en længere periode.

Husdyrbruget overholder BAT emissionskravet, og derfor vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget med hensyn til staldsystem/-teknologi har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik. Der stilles vilkår til drift og kontrol af varmevekslerne.

Fodringstiltag

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og foder:

- Der anvendes multifasefodring med brug af fytase. Der opnås optil 25 foderfaser ved brug af multifase fodring. Fytase indgår i alle tilskudsfoderblandingerne. Svarende til 300FTU i det færdige foder. Der anvendes tilskudsfoder der tilsættes hvede umiddelbart før udfodring.

Jf. Miljøstyrelsen blev der for slagtekyllinger i maj 2011 fastsat et vejledende krav for fosfor afhængigt af slagtealder. Normen for fosforudskillelse for slagtekyllinger blev imidlertid ændret ved normændringen året efter (2011/2012). Dette skete på baggrund af ny viden vedr. slagtekyllingernes aflejring af fosfor i kroppen. Dette betyder, at der reelt bliver udskilt det dobbelte. For den aktuelle produktion, hvor slagtning sker ved dag 35, er der en udskillelse på 34,24 kg P pr. DE. Det betyder, at det ikke er muligt for slagtekyllingeproducenter at leve op til BAT standardvilkåret på 16,64 kg P pr. DE.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i en afgørelse fra 20.6.2012 (NMK-135-00006) fastlagt, at BAT standard vilkåret vedrørende fosfor hos slagtekyllinger fremover i stedet skal forstås på baggrund af det bagvedliggende teknologiblade vedr. fosforindholdet i slagtekyllingefoder fra 17.5.2011, således at BAT kravet fastsættes i forhold til fosforindholdet i foderet. Det betyder, at BAT kravet bliver gældende norm.

På ejendommen benyttes normtallet for fosfor, 5,0 g pr. kg foder. Derved overholder ejendommen BAT kravet for fosfor.

For slagtekyllingeproduktion er det meget vigtigt, at dyrene ikke underforsynes med næringsstoffer. For alligevel at minimere fosforindholdet anvendes fasefodring, samt fytase.

Ansøgers redegørelse er i overensstemmelse med BREF dokumentet der angiver, at det er BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af næringsstofindholdet i foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov. Der stilles vilkår til fasefodring og anvendelse af fytase.

Opbevaring af husdyrgødning

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og opbevaring af husdyrgødning:

- Dybstrøelse fra kyllingerne afsættes direkte til biogasanlæg. Når stalden tømmes for gødning læsses det direkte i de lastbiler, der skal køre det til biogasanlægget.
- En mindre del kan opbevares i markstak.
- En gang årligt tømmes gyllebeholderne i forbindelse med den normale udbringning af gylle, hvorved gyllebeholderne visuelt kan kontrolleres for evt. skader.
- Der foretages lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse af gyllebeholderne, hvilket betyder, at beholderne hvert 10 år bliver kontrolleret for, om der skulle være tegn på begyndende utætheder.
- Gylletankene omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Gyllebeholderne er forsynet med tæt flydelag.

Ansøgers redegørelse er i overensstemmelse med BREF dokumentet der angiver, at for så vidt angår BAT ved opbevaring af fast husdyrgødning omfatter dette et betongulv med opsamlingsystem og en beholder til afstrømningsvæske. Alternativt kan midlertidige stakke oplagres i marken, så langt væk fra naboer, vandløb m.v. BREF dokumentet angiver desuden, at for så vidt angår BAT ved opbevaring af flydende husdyrgødning omfatter dette en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag.

Der stilles vilkår til andelen af dybstrøelse, som skal køres ud direkte og pløjes ned.

Emissionsgrænseværdi for fosfor

Miljøstyrelsen har baseret emissionsgrænseværdien for fosfor på en enkelt fosforreducerende teknik, som omfatter optimering af fosforudnyttelsen. Denne teknik vurderes samtidig at være omkostningsneutral. Emissionsgrænseværdien er fastlagt til 16,64 kg P/DE ab dyr. Dertil skal tillægges eventuel P fra strøelsen svarende til ca. 0,06 kg P pr. 1000 producerede slagtekyllinger. Det svarer til 16,8 kg P/DE.

I ansøgningen på Sdr. Lourupvej 38 er der beregnet et indhold på ca. 34,24 kg P/DE ab dyr.

I ansøgningen på Sdr. Lourupvej 38 reduceres udledningen af fosfor ved at der afsættes 136,3 DE kyllingemøg til biogasanlæg. Desuden er der redegjort nærmere for foder i relation til BAT i ovenstående afsnit vedrørende ammoniakreduktion.

Som ovenfor beskrevet reduceres indholdet af fosfor i foderet til kyllingerne ikke, da der anvendes et gennemsnitligt fosforindhold på 5,0 g P pr. kg foder, hvilket svarer til normen i 2016/2017.

Der findes ingen emissionsgrænseværdi for fosfor for kvier og småkalve.

Da der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier til at reducere fosforudledning via fodring vurderer Esbjerg Kommune, at ansøger

har truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse fosforudledningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik.

Øvrige parametre ved vurdering af "bedst tilgængelig teknik"

Vurderingen af BAT i forbindelse med udvidelse på Sdr. Lourupvej 38 foretages også i forhold til følgende parametre:

- Management
- Forbrug af vand og energi
- Udbringning af husdyrgødning

Det fremgår af Miljøstyrelsens BAT standardvilkår, at kommunen ved vurderingen af ovennævnte punkter kan anvende BREF-dokumentet om intensiv fjerkræ- og svineproduktion. Miljøstyrelsen finder, at elementerne i BREF-dokumentet også kan anvendes for husdyrbrug med kvægbrug.

Management

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, at der forefindes beredskabsplaner der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser samt at registrere forbruget af næringsstoffer. Desuden er der beskrevet en række elementer som allerede er implementeret i dansk lovgivning herunder krav om gødningsplanlægning og -regnskaber samt retningsgivende normer for husdyrholdets næringsstof behov.

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og management:

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- Udarbejde og ajourføre beredskabsplan, der beskriver forholdsregler i forbindelse med brand, spild af husdyrgødning, m.m.
- Gennemføre tilsyn og løbende service og vedligeholdelse af anlæggene efter behov.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi og indkøbt foder.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med hensyn til management har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik. Der stilles i godkendelsen vilkår om, at der som minimum sker en årlig registrering af vand – og energiforbrug for at bibeholde og øge fokus på forbruget og muligheder for at reducere dette. Som tidligere nævnt under ovenstående afsnit om driftsforstyrrelser og uheld, stilles vilkår om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan for husdyrbruget.

Forbrug af vand og energi

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at registrere vand og energiforbruget, at forebygge spild fra drikkevandsinstallationer og reparere evt. lækager, at anvende naturlig ventilation i videst muligt omfang, at optimere evt. ventilationssystem og at installere energibesparende belysning.

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og vand og energiforbrug:

- Der opsættes varmeveksler på begge stalde, Disse virker ved at indsugningsluften forvarmes af udblæsningsluften fra stalden. Dette sker i selve varmeveksleren, der er monteret på siden af stalden. Ca. 2,5 m bred, 8 m lang og 2,5 m høj. Der opsættes 1 stk. pr stald.
Brug af varmeveksler kan reducere varmekonsumet til kyllingeproduktion med ca. 50-75 %.
- Der anvendes primært strøm til ventilation i produktionen.
- For at maksimere effekten af ventilationen rengøres ventilationens mekaniske dele (herunder luftkanaler og fans) ved hvert holdskifte. Dette noteres i logbog.
- For at undgå overventilation og dermed ekstra strømforbrug er der en styring af anlægget, der kan regulere i forhold til temperatur, luftfugtighed og kurvestyring (indsætningsdato/vægtinterval).
- Ventilationsdata logges i styringscomputer.
- Der vælges belysning som tager hensyn til elforbruget og dyrevelfærd.
- I stalderne anvendes lysdæmpere (højfrekvente) med et lavt effekttab. Der undersøges mulighed for brug af LED-belysning.
- Tilvalg af BREF: Timerindstilling: Belysningen reguleres i forhold til dyrenes adfærd og alders- / udviklingstrin. Længden af lysperioden følger en forudbestemt kurve, som tager hensyn til dyrenes alder og produktions trin.
- Drikkepipler er forsynet med spildkopper for at minimere drikkevandspild.
- Vandpipler efterses dagligt, så vandspild minimeres.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med hensyn til vand- og energiforbrug har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik. Der stilles desuden vilkår om, at ventilationsanlægget skal serviceres mindst en gang årligt.

Som nævnt under management stilles der i godkendelsen vilkår om, at der minimum sker en årlig registrering af vand – og energiforbrug for at bibeholde og øge fokus på forbruget og muligheder for at reducere dette.

Udbringning af husdyrgødning

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse den gødningsmængde, der skal spredes på marken til arealet og afgrødernes behov. Det er BAT at undgå at sprede gødningen, når marken er mættet med vand, er oversvømmet eller dækket af sne, samt at udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstoffoptag forekommer.

Alle disse tiltag er implementeret i dansk lovgivning. Heraf kan nævnes harmonikrav samt bindende normer for den totale kvælstofanvendelse i marken samt krav til kvælstofudnyttelse. Der er endvidere krav om, at der skal planlægges samt føres journal over gødningsudbringningen, hvilket foretages via mark- og gødningsplaner. Desuden er der fastsat specifikke regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes.

Samlet set vil den generelle regulering føre til, at udbringningen af husdyrgødning vil ske i overensstemmelse med BAT. Esbjerg Kommune vurderer således, at det

ansøgte overholder BAT, og at det ikke er nødvendigt at stille skærpede krav til udbringning af husdyrgødning.

Samlet vurdering af anvendelse af "bedst tilgængelige teknik"

Samlet set vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi for alle de ovennævnte punkter. Det vurderes, at det som følge af BAT redegørelsen ikke er nødvendigt at skærpe det gældende beskyttelsesniveau.

I forbindelse med næste revurdering af miljøgodkendelsen vil der ske en vurdering af hvorvidt husdyrbruget fortsat opfylder kravene til anvendelse af "bedste tilgængelige teknik" og herunder en vurdering af behovet for reovering af staldene.

Ophør

Ved ophør af driften af husdyrbruget, vil det blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel vil blive bortskaffet. Gyllekanaler, gylletanke, mødding- og ensilagepladser vil blive rengjort, og siloer tømmes og vaskes, således at der ikke er fare for forurening med husdyrgødning og ensilagesaft m.v.

Esbjerg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet. Der stilles vilkår om, at husdyrbruget ved ophør skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

Endvidere gælder det i medfør af § 43 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at husdyrbruget senest fire uger efter driftsophør skal anmelde dette til kommunen, og sende et oplæg til vurdering efter jordforureningslovens §38 k, stk. 1. Ophør defineres i denne forbindelse som både som ophør af alle aktiviteter på husdyrbruget, men også hvis kapaciteten eller udnyttelse af kapaciteten nedsættes permanent til under stipladsgrænserne i § 12, stk. 1 nr. 1-3.

Alternative muligheder

Alternativ til slagtekyllingeproduktionen er opstart af konsumægproduktion. Dette er fravalgt, da det kræver en leveringskontrakt til pakkeri. Dette har ikke været muligt af opnå.

Dette alternativ er fravalgt.

Nul-alternativ er fortsættelse med nuværende produktion af kvier.

Bemærkninger i forbindelse med indledende annoncering af det ansøgte projekt

I forbindelse med offentliggørelse af det ansøgte projekt på Miljø- og Fødevarerministeriets Digital MiljøAdministration den 20. januar 2017 til 3. februar 2017 har Esbjerg Kommune ikke modtaget kommentarer, indsigelser og forslag til projektet.

Høring

I forbindelse med den 6 ugers offentlige høring er der kommet bemærkninger fra ansøger vedr. dimensionering af bygningerne. For at få byggeriet til at passe med bl.a. sandwichelementer osv., er der ændret lidt på bygningsdimensionerne. Dette er konsekvensrettet i den endelige miljøgodkendelse. Esbjerg Kommune vurderer, at disse rettelser er uden miljømæssig betydning for projektet og de omboende, og derfor er denne ændring ikke sendt i fornyet høring.

Der er i høringsperioden desuden kommet bemærkninger fra naboen Martin Skovbjerg Kulmbach, Sdr. Lourupvej 41, 6690 Gørding vedr. trafik, fluer og lugt.

Trafik på offentlig vej reguleres alene af politiet efter færdselsloven. I forbindelse med en miljøgodkendelse kan der primært stilles vilkår til adgangsveje til bedriften. Det er vurderet, at et evt. vilkår om anvendelse af den sydlige indkørsel ikke vil ændre på trafikproblematikken, da lastbilerne alligevel vil køre op ad Sdr. Lourupvej og forbi naboens ejendom.

Lugtgenegrænsen til enkeltbolig er beregnet til 165 m, og afstanden fra nærmeste stald til naboen er ca. 345 m. Dermed overholdes de gældende krav vedr. lugtgenefstanden.

Fluer vurderes ikke at være et væsentligt problem, da kyllinger bl.a. spiser fluer. Det meste dybstrøelse afhentes direkte fra stalden af Linko Gas. En mindre del opbevares i markstak, og det overdækkes jævnfør reglerne. Der er derudover stillet vilkår om, at der skal foretages effektiv fluebekæmpelse i henhold til de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Samlet vurdering

Esbjerg Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag 1

Natura 2000-områder og det samlede udpegningsgrundlag for disse, samt de særligt beskyttede arter:

Udpegningsgrundlag - habitatområder

Habitatområde 78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde

Arter:

1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1103 Stavsild (*Alosa fallax*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1351 Marsvin (*Phocoena phocoena*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

1364 Gråsæl (*Halichoerus grypus*)

1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)

Naturtyper:

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

1130 Flodmundinger

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1170 Rev

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1320 Vadegræssamfund ¹⁾

1330 Strandenge

2110 Forstrand og begyndende klitdannelser

2120 Hvide klitter og vandremiler

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2160 Kystklitter med havtorn

2170 Kystklitter med gråris

2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter

2190 Fugtige klitlavninger

2310 Indlandsklitter med lyng og visse

2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene

3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3160 Brunvandede søer og vandhuller

3260 Vandløb med vandplanter

4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tør

7230 Riggær

9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund

91D0 * Skovbevoksede tørvemoser

91E0 Elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld

¹⁾ Vadegræs er indført (ca. 1930) til Danmark og er invasiv. Typen kræver derfor ikke beskyttelse

Habitatområde 79 Sneum Å og Holsted Ådal

Arter:

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

Naturtyper:

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3260 Vandløb med vandplanter

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
 6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
 7140 Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
 7230 Riggær
 9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
 91E0 Elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld

Udpegningsgrundlag - fuglebeskyttelsesområder:

Y=Ynglende i.h.t. DMU's database

T=Trækkende i.h.t. DMU's database

Kriterier (F1-F7, se www.blst.dk)

SPA 51, Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb

Rørdrum	Y		F3
Hvid stork	Y		F1
Rørhøg	Y		F3
Hedehøg	Y		F1
Sorthovedet måge	Y		
Bramgås		T	
Plettet rørvagtel	Y		F1
Engsnarre	Y		F1
Klyde	Y		F1
Hjejle		T	F2, F4
Brushane	Y		F1
Mosehornugle	Y		F1
Blåhals	Y		F1
Kortnæbbet gås		T	F4

SPA 57 Vadehavet

Bramgås		T	F2, F4
Klyde	Y	T	F1, F2, F4
Hvidbrystet præstekrave	Y	Tn	F1, F2
Hjejle		T	F2, F4
Mosehornugle	Y		
Blåhals	Y		
Lille kobbersneppe		T	F2, F4
Dværgmåge		Tn	F2, F5
Sandterne	Y		F1
Splitterne	Y		F1
Fjordterne	Y		F1
Havterne	Y		F1
Dværgterne	Y		F1
Mørkbuget knortegås		T	F4
Lysbuget knortegås		T	F4
Gravand		T	F4
Pibeand		T	F4
Krikand		T	F4
Spidsand		T	F4
Skeand		T	F4
Ederfugl		T	F4
Sortand		T	F4, F7
Strandhjejle		T	F4
Strandskade		T	F4
Stor regnspove		T	F4
Rødben		T	F4
Hvidklire		T	F4
Islandsk ryle		T	F4
Havørn		T	
Blå kærhøg		T	
Vandrefalk		T	
Kortnæbbet gås		T	
Grågås		T	

Bilag IV-arter:

Fortegnelse over i Danmark nuværende naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (evt. blot som strejfgæster, markeret med "):

Dyrearter

Pattedyr

Alle arter af småflagermus (Microchiroptera spp.)
Hasselmus (Muscardinus avellanarius)
Birkemus (betulina)
Odder (Lutra lutra)
Marsvin (Phocoena phocoena)
Alle andre arter af hvaler (Cetacea spp.)

Krybdyr

Læderskildpadde (Dermochelys coriacea)
Uægte karett (Caretta caretta)"
Bastardskildpadde (Lepidochelys kempii)"
Europæisk sumpskildpadde (Emys orbicularis)
Markfirben (Lacerta agilis)

Padder

Stor vandsalamander (Triturus cristatus)
Klokkefrø (Bombina bombina)
Løgfør (Pelobates fuscus)
Løvfør (Hyla arborea)
Spidssnudet frø (Rana arvalis)
Springfrø (Rana dalmatina)
Strandtudse (Bufo calamita)
Grønbroget tudse (Bufo viridis)

Fisk

Snæbel (Coregonus oxyrhynchus)

Insekter

Bred vandkalv (Dytiscus latissimus)
Lys skivevandkalv (Graphoderus bilineatus)
Eremit (Osmoderma eremit)
Sortplettet blåfugl (Maculinea arion)
Grøn mosaikguldsmed (Aeshna viridis)
Stor kærguldsmed (Leucorrhinia pectoralis)
Grøn kølleguldsmed (Ophiogomphus cecilia)

Bløddyr

Tykskallet Malermusling (Unio crassus)

Planter

Enkelt månerude (Botrychium simplex)
Vandranke (Luronium natans)
Liden Najade (Najas flexilis)
Fruesco (Cypripedium calceolus)
Mygblomst (Liparis loeselii)
Gul stenbræk (Saxifraga hirculus)
Krybende sumpskærm (Helosciadium repens (= Apium repens))

Produktion: Esbjerg Kommune
Foto: Torben Meyer

Esbjerg
Kommune

Torvegade 74, 6700 Esbjerg
Tlf: 7616 1616 - Fax: 7616 0969
miljo@esbjergkommune.dk
www.esbjergkommune.dk